

Sygn. akt IX U 471/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Gabriela Jokiel

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 r. w Rybniku

sprawy z odwołań (...) Sp. z o.o. w C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanych: V. M., M. R., S. M., V. P., Y. K., O. K., O. B.,

o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego

na skutek odwołań (...) Sp. z o.o. w C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 04 stycznia 2018r. (...)

z dnia 20 marca 2018r.(...)

z dnia 12 lutego 2018r.(...)

z dnia 30 stycznia 2018r. (...),

z dnia 02 lutego 2018r.(...)

z dnia 20 marca 2018r. (...)

z dnia 20 marca 2018r. (...),

1. zmienia zaskarżoną decyzję nr (...) w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. do wydania wnioskującemu „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 dla O. K. na okres od 15 stycznia 2018r. do 23 czerwca 2018r.,

2. zmienia zaskarżoną decyzję nr (...) w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. do wydania wnioskującemu „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 dla O. B. na okres od 12 stycznia 2018r. do 24 listopada 2018r.,
3. zmienia zaskarżoną decyzję nr (...) w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. do wydania wnioskującemu „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 dla M. R. na okres od 01 marca 2018r. do 26 stycznia 2019r.,
4. zmienia zaskarżoną decyzję nr (...) w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. do wydania wnioskującemu „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 dla Y. K. na okres od 10 listopada 2017r. do 29 września 2018r.,
5. umarza postępowanie dotyczące zainteresowanych S. M., V.

P., V. M.,

6. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz (...) Spółka z o.o. w C. kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Sygn. akt. IX U 471/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wydania „zaświadczeń o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla pracowników (...) Sp. z o.o. w C.

- decyzją z 4.01.2018r.(...) dla **V. M.** na okres od 20.10.2017r. do 23.06.2018r.,
- decyzją z 20.03.2018r. (...) dla **M. R.** na okres od 1.03.2018r. do 26.01.2019r.,
- decyzją z 12.02.2018r. (...) dla **S. M.** na okres od 24.11.2017r. do 21.07.2018r.,
- decyzją z 30.01.2018r. (...) dla **V. P.** na okres od 13.11.2017r. do 28.07.2018r.,
- decyzją z 2.02.2018r. (...) dla **Y. K.** na okres od 10.11.2017r. do 29.09.2018r.,
- decyzją z 20.03.2018r. (...) dla **O. K.** na okres od 15.01.2018r. do 23.06.2018r.,
- decyzją z 20.03.2018r. (...) dla **O. B.** na okres od 12.01.2018r. do 24.11.2018r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE Nr 1231/2010) rozszerzono rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego. Przez zamieszkanie zaś, z art. 25 kc, należy rozumieć miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Powołał się przy tym na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20.09.2011r. I UK 59/11, iż nie sposób uznać za miejsce zamieszkania osoby w jednym kraju, jeżeli osoba w kraju pochodzenia spędza święta i wakacje, tam spotyka się z rodziną, ma swój majątek, lokuje oszczędności i z tym państwem wiąże swoją przyszłość. Mimo, iż pracownicy potwierdzili, że mieszkają w C. i zamierzają przedłużyć umowy i osiedlić się w Polsce, to w ocenie organu rentowego nie udowodnili, że w Polsce znajduje się ich ośrodek interesów życiowych.

(...) Sp. z o.o. odwołał się od tych decyzji i wniósł o ich zmianę

i stwierdzenie, że w spornych okresach zainteresowani pracownicy podlegali polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych i zobowiązanie do wydania dokumentu na formularzu A1, a także zasądzenie od ZUS-u kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołujący podniósł, że organ rentowy błędnie odwołuje się do art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009, gdyż odnosi się do przypadku, gdy między instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie tymczasowe.

Legalność pobytu obywateli Ukrainy w Polsce uznać należy, zgodnie z przepisami ustawy o cudzoziemcach z 12.12.2013r., a organem kontrolującym legalność pobytu jest Straż Graniczna, która taką kontrolę przeprowadziła 19.10.2016r. i nie stwierdziła nieprawidłowości. Nadto organ rentowy pominął całkowicie specyfikę wykonywanej pracy przez kierowców samochodów ciężarowych, którzy w większości pracują w systemie 9 na 3, co oznacza, iż kierowcy 9 tygodni pozostają „w trasie”, a następnie mają trzytygodniowy odpoczynek. W tym czasie kierowcy mieszkają w pokojach znajdujących się w nowej siedzibie spółki mieszczącej się w C. przy ul. (...). Pracodawca płaci składki za pracowników do ZUS, który w tym samym stanie prawnym i faktycznym, przez wiele lat wydawał płatnikowi składek zaświadczenie A1. Ponadto zatrudnienie obywateli Ukrainy było spowodowane brakiem możliwości znalezienia pracowników w Polsce.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie podtrzymując stanowiska zajęte w zaskarżonych decyzjach.

Sąd sprawy z odwołań wymienionych na wstępie decyzji połączył do wspólnego rozpoznania.

Zainteresowani w sprawie Y. K., O. K., O. B. i M. R. przychylił się do stanowiska odwołującej Spółki.

Pismem z 23.05.2018r. (k.88 a.s.) odwołująca cofnęła odwołanie w stosunku do zainteresowanego V. P., na rozprawie w dniu 31.07.2018r. w stosunku do zainteresowanego S. M. (k.100v.a.s.), a na rozprawie w dniu 27.11.2018r. w stosunku do zainteresowanego V. M. (k.148v.a.s.). Odwołania stały się bezprzedmiotowe, gdyż zainteresowani zwolnili się z pracy. Organ rentowy wyraził zgodę na cofnięcie odwołań wobec wskazanych zainteresowanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P.-N. Sp z o.o w C. działa od 2005r prowadzi działalność w zakresie towarowego transportu drogowego oraz w zakresie wynajmu samochodów ciężarowych z kierowcami (wypis KRS w aktach sprawy). Początkowo zatrudniała tylko polskich kierowców. Z uwagi jednak na brak polskich kierowców od 13.01.2015r. zaczęła zatrudniać kierowców obywateli Ukrainy, którzy się do niej zgłosili.

Po zgłoszeniu się takich osób Spółka zwraca się do Urzędu Pracy o opinię w zakresie zatrudniania pracowników z zagranicy to jest o braku polskiej siły roboczej. Potem zwraca się do Wojewody wskazując konkretne osoby i okres na jaki zamierza ich zatrudnić o pozwolenie na pracę. Na podstawie tego zezwolenia potencjalny pracownik stara się o wydanie przez polską placówkę konsularną na Ukrainie wizej, którą elektronicznie przesyłała pracodawcy. Po uzyskaniu tych dokumentów, świadectw ukończenia kursów dokształcających w zakresie przewozu rzeczy, badań psychologicznych i lekarskich odwołująca się spółka zwraca się do Biura (...) w W. o wydanie świadectwa kierowcy dla konkretnej osoby, który jest drukiem licencyjnym.

Potem konieczne jest przeszkolenie pracownika wstępnie z zakresu bhp, skierowanie na badania lekarskie z zakresu medycyny pracy w tym badania wysokościowe i dopiero potem przydzielenie samochodu i szkolenie bhp stanowiskowe i na konkretnym pojeździe. Zwykle trwa to od 1-3 miesięcy a okres od zgłoszenia się kandydata z zagranicy do pracy do podjęcia przez niego samodzielnej pracy trwa około 6 miesięcy. Po przepracowaniu co najmniej 3 miesięcy możliwe jest by pracodawca, wraz z pracownikiem zwrócił się o zgodę na pobyt wraz z pracą na okres do 3 lat.

Odwołująca się Spółka w swojej siedzibie w C. przy ul. (...) ma piętro hotelowe, w którym mieszkają bezpłatnie pracownicy z Ukrainy. Są to pokoje dwuosobowe, jeden trzyosobowy oraz apartament, w którym zamieszkują rodziny przyjeżdżające z Ukrainy. W części hotelowej znajdują się łazienki, jadalnia, kuchnia pralnia. Pokoje są do wyłącznej dyspozycji kierowców w zależności od przewidywanej obsady. Jeżeli wiadomo, że kierowca wyjeżdża w dłuższą trasę, a przyjeździe następny to wówczas czasowo swoje rzeczy przekazuje do magazynu, w którym znajdują się szafki dla każdego i, w których kierowcy przechowują odzież sezonową, której obecnie nie używają. Cześć kierowców zatrudnionych w odwołującej Spółce wynajmuje mieszkania w R., jeden z rodziną mieszka w Z. inny u rodziny w W., a cześć mieszka w pensjonacie w U. z uwagi na dobrą kuchnię. Osiem samochodów jeździ tylko w transporcie krajowym i prowadzą je również kierowcy z Ukrainy.

Zatrudnieni przez Spółkę kierowcy w transporcie międzynarodowym jeżdżą następującym systemach:

2 tygodnie w trasie - weekend wolny

3 tygodnie w trasie -1 tydzień wolny

6 tygodni w trasie - 2 tygodnie wolne

9 tygodni w trasie - 3 tygodnie wolne.

W trakcie tras kierowcy nocują w hotelach i tam zgodnie z konwencją ATR odbywają odpoczynek weekendowy.

Kierowcy z Ukrainy w wolnym czasie między trasami mieszkają w Polsce. Korzystają ze sklepów w okolicy, atrakcji kulturalnych i sportowych. Na Ukrainę wyjeżdżają na święta chociaż nie jest to regułą, bo czasem przyjeżdżają rodziny do nich do Polski. Urlopy też często z rodzinami spędzają w Polsce lub za granicą. Wynagrodzenie za pracę jest wypłacane kierowcom w złotych, na ich konta założone w polskim banku.

Organ rentowy przed 2017 rokiem wydawał dla zatrudnionych w Spółce kierowców z Ukrainy zaświadczenia A-1.

W okresie od 14.09.2017r. do 26.09.2017r. inspektor kontroli ZUS-u przeprowadził kontrolę w odwołującej Spółce w zakresie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia, zdrowotnego i wydawania zaświadczenia lub zgłoszenia danych dla celów ubezpieczeń społecznych.

W trakcie tej kontroli inspektor stwierdził, że pracownicy z Ukrainy mają możliwość zamieszkiwania w siedzibie spółki w specjalnie do tego celu przygotowanych pokojach.

Komendant P. Straży Granicznej w R. w dniu 19.10.2016r. przeprowadził kontrolę legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców w (...) Sp. z. o. o. w C. i nie stwierdził nielegalności ich pobytu czy wykonywania pracy.

Zainteresowany **O. K.** w odwołującej Spółce jest zatrudniony od 12 lipca 2016r. w charakterze kierowcy. W Polsce ma czasowy meldunek. Na stałe jest zameldowany na Ukrainie. Posiada aktualną wizę na okres do 5.12.2018r. i aktualne pozwolenie na pracę. Posiada również zaświadczenie o miejscu zamieszkania lub siedzibie dla celów podatkowych (Certyfikat Rezydencji) wystawione przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. w dniu 27.07.2018r. (k.147 a.s.). Zainteresowany ma rodzinę, przy czym na Ukrainie została jego żona, której brakuje parę miesięcy do emerytury, a jego dwaj synowie już przebywają i pracują w Polsce, zresztą w tej samej co zainteresowany firmie. Zainteresowany posiada w Polsce 2 auta. Żona po przejściu na emeryturę ma również zamiar przenieść się do Polski. Zainteresowany posiada konto bankowe w Polsce oraz telefon komórkowy w Polsce.

Zainteresowany **O. B.** zatrudniony jest u odwołującej Spółki od 12.01.2018r. Posiada aktualną wizę i pozwolenie na pracę. W Polsce ma czasowy meldunek. Na stałe jest zameldowany na Ukrainie. W Polsce mieszka w C. w bazie odwołującej. Posiada również zaświadczenie o miejscu zamieszkania lub siedzibie dla celów podatkowych (Certyfikat Rezydencji) wystawione przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. w dniu 29.06.2018r. (k.94 a.s.). Zainteresowany ma rodzinę na Ukrainie: żonę i sześciolatnie dziecko. Żona zainteresowanego jest dentystką. Przez ostatnie pół roku

tylko raz był na Ukrainie, żeby załatwić sprawy urzędowe. W tym czasie żona odwiedziła go z dzieckiem w Polsce. Zainteresowany posiada konto bankowe w Polsce oraz telefon komórkowy w Polsce.

Zainteresowany **M. R.** zatrudniony jest u odwołującej Spółki od 1.03.2018r. Posiada aktualną wizę i pozwolenie na pracę. W Polsce ma czasowy meldunek. Na stałe jest zameldowany na Ukrainie. W Polsce mieszka w C. w bazie odwołującej. Zainteresowany ma rodzinę na Ukrainie: żonę i trzech synów: 4, 6, 10 lat. Żona nie pracuje. Planuje z całą rodziną przenieść się do Polski. Wszyscy uczą się języka polskiego. Zainteresowany posiada konto bankowe w Polsce oraz telefon komórkowy w Polsce.

Zainteresowany **Y. K.** zatrudniony jest u odwołującej Spółki od 25.11.2016r. Posiada aktualną wizę i pozwolenie na pracę. W Polsce ma czasowy meldunek. Na stałe jest zameldowany na Ukrainie. W Polsce mieszka w C. w bazie odwołującej. Zainteresowany ma rodzinę na Ukrainie: żonę i trójkę dzieci. Mieszkają we L. i z uwagi na polskie pochodzenie mają Kartę Polaka. Wszyscy mają zamiar przenieść się do Polski, szczególnie że tutaj na D. mieszka ich rodzina, którą zainteresowany często odwiedza. Wszyscy oni mają polskie obywatelstwo, bo urodzili się w Polsce. Również zainteresowany ma polskie pochodzenie, ale trudno mu to udowodnić, bo w czasie wojny zaginęły dokumenty. Zainteresowany posiada konto bankowe w Polsce oraz telefon komórkowy w Polsce.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta osobowe zainteresowanych, zeznania zainteresowanych złożone na rozprawie w dniu 31.07.2018r., (k.100 – 106 a.s.) i na rozprawie w dniu 27.11.2018r. (k.148 – 149 a.s.), akta organu rentowego, wypis z Krajowego Rejestru Sądowego dotyczący odwołującej, dokumenty dołączone do odwołań, w szczególności faktury, protokół kontroli Straży Granicznej wraz z załącznikiem w postaci zawiadomienia, protokół kontroli ZUS z 26.09.2017r., przesłuchanie w charakterze odwołującej strony P. B. (zeznania złożone w tożsamej sprawie – k.95 i następne a.s.).

Sąd uznał zeznania pracowników występujących w niniejszej sprawie oraz przedstawiciela strony pozwanej za wiarygodne. Są one konsekwentne i znajdują potwierdzenie załączonej dokumentacji.

W oparciu o powyższe Sąd zważył co następuje:

Odwołania zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24.11.2010r (Dz.U.E.L.2010.344.1), rozporządzenie (WE) nr 883/2004r i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Zatrudnieni w odwołującej Spółce zainteresowani wykonujący pracę jako kierowcy na trasach międzynarodowych w całej Europie, zgłoszeni w Polsce do ubezpieczeń społecznych z pewnością znajdują się w sytuacji, która dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przebywają legalnie i mają pozwolenia na pracę za okresy objęte sporem, co zostało udokumentowane okazanymi wizami w paszportach, zezwoleniem na pracę Wojewody.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do wykładni pojęcia „zamieszkiwania” na terytorium Polski.

W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004r (Dz.U.ER.L.2004 166.1 w art. 1 pkt 1) zawarta jest definicja „zamieszkania”, z której wynika, że określenie zamieszkania oznacza miejsce, w którym osoba zwykle przebywa.

Zatem, w ocenie Sądu, tą definicję należy zastosować przy wykładni art. 1 Rozporządzenia (WE nr 1231/2010).

Rozporządzenie (WE) nr 883/2004r. ma charakter prawa materialnego, a Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009r., dotyczące wykonywania Rozporządzenia 883/2004, ma charakter przepisów proceduralnych i organ rentowy błędnie powołuje się na art. 11 Rozporządzenia nr 987/2009r., gdyż jak słusznie zauważył odwołujący się, dotyczy on sytuacji, gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe, a taka sytuacja w niniejszej sprawie nie ma miejsca.

Zauważyć przy tym należy, że z ust. 2 ww. art. 11 ostatecznie wynika, że jeżeli nie doprowadzono do porozumienia przez zainteresowane instytucje to liczy się zamiar osoby taki, jaki wynika z okoliczności, a zwłaszcza powody, które skłoniły ją do przemieszczenia się.

Wydaje się też nieporozumieniem powoływanie się przez organ rentowy na wyrok Sądu Najwyższego z 20.09.2011r. sygn. I UK 59/11, bo dotyczy on zupełnie innego stanu faktycznego, to jest możliwości wstrzymania wypłaty renty socjalnej obywatelce polskiej, która wyjechała na studia do Anglii.

Wracając do definicji zamieszkania w rozporządzeniu nr 883/2004, przy uwzględnieniu specyfiki pracy kierowcy w transporcie międzynarodowym miejscem, w którym zwykle przebywają pracownicy odwołującej się Spółki występującej w sprawie są C.. Spędzają tam wolne dni między wyjazdami w kolejne trasy. Wprawdzie na Ukrainie mają rodziny, ale odwiedzają je tylko na święta i w czasie urlopów.

Zdecydowali się oni na przemieszczenie do Polski z uwagi na trudną sytuację gospodarczą, brak pracy i trwające działania wojenne na Ukrainie.

Występujący w tej sprawie pracownicy mieszkają rzeczywiście w C. przy ul. (...), w przygotowanych do zamieszkiwania, przez odwołującą się Spółkę pokojach. Tutaj posiadają swoje rzeczy osobiste np. odzież, sprzęt elektroniczny czy lodówkę. Mają konta złotówkowe w polskim oddziale banku, telefony komórkowe w polskiej sieci, czy nawet zarejestrowany w Polsce samochód osobowy prywatny.

Zatem przebywają, w sensie fizycznym, w C., gdzie w przerwach między kolejnymi wyjazdami w trasę wykonują zwykle czynności dnia codziennego. Na Ukrainę wyjeżdżają na święta lub na urlop.

Zainteresowani zamieszkują w Polsce i zamierzają wraz z rodzinami osiedlić się w Polsce.

W tej sytuacji zainteresowani w tej sprawie pracownicy nie tylko w sensie fizycznym przebywają w Polsce, ale także z Polską wiążą swoją przyszłość życiową, co najmniej przez okres pracy u odwołującej.

Dlatego też Sąd, mając na względzie art.13 rozporządzenia (WE) nr 883/2004r. w oparciu o przepis art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje orzekając jak w pkt. 1 do 4 wyroku.

W pkt 5 na podstawie art. 355 § 1 kpc i art. 203 § 1 k.p.c., Sąd umorzył postępowanie dotyczące zainteresowanych V. P., S. M., V. M. uznając cofnięcie odwołań za dopuszczalne w świetle art. 203 § 4 k.p.c., gdyż nie jest ono sprzeczne z prawem ani z zasadami współżycia społecznego, nie zmierza także do obejścia prawa oraz w świetle art. 469 k.p.c., gdyż nie narusza słusznego interesu ubezpieczonego.

Na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t.Dz.U.2018r. poz.265) Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego uwzględniając nakład pracy pełnomocnika i przyjmując, że najbardziej zbliżoną sprawą do sprawy niniejszej jest sprawa o podleganie ubezpieczeniom społecznym.

SSR del. Renata Stańczak